

Η ΚΥΠΡΟΣ ΠΡΟΜΑΧΟΥΣΑ {ΑΤΤΙΛΑΣ Ι ΚΑΙ ΙΒ}

Υποστρατήγου ε.α. Ζαρκάδα Νικολάου

Εισαγωγή

Σάββατο 20 Ιουλίου 1974. Η πιο θλιβερή και αποφράδα ημέρα της ιστορίας της Κύπρου. Είναι η ημέρα, κατά την οποία οι τουρκικές δυνάμεις κατοχής, προετοιμαζόμενες και προπαρασκευαζόμενες επί μήνες, εισέβαλαν στη μαρτυρική Μεγαλόνησο, κατέλαβαν το 38% του εδάφους της, εγκατέστησαν κατοχικό στρατό, εποίκησαν την κατεχόμενη περιοχή, ανακήρυξαν το τουρκοκυπριακό “ψευδοκράτος” και κρατούν την Κύπρο, μέχρι σήμερα, χωρισμένη σε δύο κοινότητες.

Στα 46 αυτά χρόνια, πολλά δοκίμια, μονογραφίες και βιβλία γράφτηκαν, άρθρα και χρονογραφήματα δημοσιεύτηκαν από συγγραφείς, ιστορικούς, λογοτέχνες, στρατιωτικούς, δημοσιογράφους, αρθρογράφους Έλληνες και ξένους. Ποικίλα σχόλια και κριτικές είδαν το φως της δημοσιότητας και ειδικές επιτροπές συγκροτήθηκαν προκειμένου να εξετάσουν και να φωτίσουν τις διαφορές και άγνωστες πτυχές της τραγικής και σκοτεινής αυτής περιόδου της ιστορίας της Κύπρου.

Στις γραμμές, που ακολουθούν, λίαν περιληπτικά και χωρίς την πρόθεση κριτικής, θα διατυπώσω τις θέσεις και απόψεις μου, ως αυτόπτης μάρτυρας των επιχειρήσεων απόκρουσης των δυνάμεων εισβολής στον Δυτικό Τομέα της Λευκωσίας.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Μετά τον μήνα Δεκέμβριο του έτους 1963, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, είχε συγκεντρώσει στο πρόσωπό του το σύνολο σχεδόν των εξουσιών της νήσου, τας οποίας ασκούσε κεκαλυμμένα με τον μανδύα της δημοκρατίας.

Είχε καλλιεργηθεί και αναπτυχθεί μεταξύ του κυπριακού λαού κατ' εύσημο και αφανή τρόπο το μίσος του εναντίον των Ελλήνων αξιω-

ματικών, τους οποίους θεωρούσαν ως υποκινητές, οργανωτές, οι οποίοι διέθεταν όπλα και πυρομαχικά στην αντιμακαριακή οργάνωση Ε.Ο.Κ.Α. Β'.

Η αγαστή συνεργασία, η ψυχική ενότητα και η αμοιβαία εμπιστοσύνη του προσωπικού των μονάδων της Εθνικής Φρουράς, οι οποίες ήταν στελεχωμένες και διοικούμενες από Έλληνες αξιωματικούς, και των κατοίκων του νησιού είχαν διαταραχθεί.

Συνέπεια της δυσμενούς αυτής κατάστασης ήταν η ίδρυση και συγκρότηση κατά το έτος 1973 του Εφεδρικού Σώματος με στρατιωτική οργάνωση και με άρτιο νεότατου τύπου οπλισμό. Αποτελούσε τον προσωπικό στρατό του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, με αποτέλεσμα δε τη δημιουργία αντιπάθειας και αντιπαλότητας και τον διαχωρισμό των στρατευσίμων εφέδρων αξιωματικών και οπλιτών σε ιδεολογικές και πολιτικές παρατάξεις.

Οι πολιτικές και ιδεολογικές διαφοροποιήσεις των ελληνοκυπρίων αξιωματικών και οπλιτών είχαν δυσμενέστερες επιπτώσεις επί του ηθικού, της συνοχής, της συμπεριφοράς, της ψυχικής επαφής, της συνεργασίας και της πειθαρχίας των μονάδων της Εθνικής Φρουράς. Παρά τις αντιξοότητες και τις πραγματικές δυσκολίες, οι μονάδες ήταν σε λίαν ικανοποιητικά επίπεδα ετοιμότητας, αξιόμαχο, επιχειρησιακό και πειθαρχίας με τις συνεχείς και καθημερινές προσπάθειες των Ελλήνων αξιωματικών.

Είχαν μελετηθεί και συνταχθεί επιτελικά σχέδια επιχειρήσεων αντιμετώπισης κάθε εκτιμώμενης εχθρικής ενέργειας, αμυντικής οργάνωσης, εσωτερικής ασφάλειας και επιστράτευσης.

Τον μήνα Ιούνιο του έτους 1974, η Κυπριακή Κυβέρνηση αποφάσισε αφενός μεν την αύξηση της δύναμης του Εφεδρικού Σώματος, αφετέρου δε τη μείωση του χρόνου της στρατιωτικής θητείας, τη διάλυση αριθμού μονάδων της Εθνικής Φρουράς και την ανάκληση των Ελλήνων αξιωματικών.

Οι αποφάσεις αυτές του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου έδωσαν την αφορμή της άμεσης εκδήλωσης του άφρονος και προδοτικού πραξικοπήματος.

ΠΡΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Τη Δευτέρα, 15/07/1974, εκδηλώθηκε το άφρον πραξικόπημα, και από την ημέρα αυτή άρχισε να παίζεται η τραγική τραγωδία της Κύπρου. Εκτελέστηκε με τη συμμετοχή, κυρίως, επίλεκτων τμημάτων της Εθνικής Φρουράς, με άμεση συνέπεια την εμπλοκή αυτής, τη χρησιμοποίησή της εκτός της κύριας και εθνικής αποστολής της και με ανυπολόγιστες και αδικαιολόγητες επιπτώσεις στο καθεστώς, στο σύνταγμα και στις αρχές του πολιτεύματος της νήσου.

Η συμμετοχή των τμημάτων της Εθνικής Φρουράς είχε και δυσμενέστατες επιπτώσεις επί της επιχειρησιακής ετοιμότητας αυτής, όπως μετακίνηση μονάδων μακριά από τις επιχειρησιακές τους θέσεις, απώλειες προσωπικού ιδιαίτερα στελεχών και κρίσιμων ειδικοτήτων, κατανάλωση μεγάλης ποσότητας πυρομαχικών, διάθεση επίλεκτων τμημάτων καταδρομών και αρμάτων κ.λπ. Ομοίως, σοβαρές και ανεκτίμητες ήταν οι επιπτώσεις στο ηθικό των στρατευσίμων και των πολιτών, στην αύξηση του συναισθήματος της αντιπάθειας, στην απώλεια της ψυχικής επαφής και ομαλής συνεργασίας μεταξύ των στελεχών και στη δημιουργία του κλίματος ανασφάλειας. Πλέον της ηθικής επίπτωσης, σοβαρές και ανυπολόγιστες ήταν και οι υλικές καταστροφές και ζημιές, οι οποίες προξενήθηκαν σε κυβερνητικά κτίρια και λοιπές εγκαταστάσεις.

Σημείωση

Μεταξύ των θυμάτων του πραξικοπήματος, ήταν και οι τρεις Έλληνες αξιωματικοί, δύο ως επικεφαλής τμημάτων και ένας στο γραφείο του. Αυτούς η Πολιτεία τους έχει διαγράψει και τους έχει ξεχάσει. Αυτοί εκτέλεσαν διαταγές της φυσικής τους ηγεσίας και δεν ενήργησαν από δική τους πρωτοβουλία. Είναι άδικο και παρά πάσαν έννοια δικαίου και δικαιοσύνης, που εξαιρέθηκαν από τις διατάξεις του άρθρου 4 του νόμου 3670/2008 {ΦΕΚ 117 Α'}.

Το προδοτικό πραξικόπημα αποτέλεσε και έδωσε την αφορμή και το πρόσχημα για την εισβολή των τουρκικών δυνάμεων κατοχής. Στη συνέχεια θα ακολουθήσει η περιγραφή, κατά περιόδους, των πολεμικών επιχειρήσεων.

ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ {ΑΤΤΙΛΑΣ Ι}

{Περίοδος από 20 με 22 Ιουλίου 1974}

Το απόγευμα της 19/07/1974 αποφασίστηκε η πρόσκληση των επιστρατευομένων πυρήνων και των χειριστών των αντιαεροπορικών {α/α} όπλων. Η παρουσίασή τους κατά τη διάρκεια της νύκτας στις μονάδες τους δεν κατέστη δυνατή λόγω των μέτρων απαγόρευσης της κυκλοφορίας.

Με το πρώτο φως της 20/07/1974 παρατηρήθηκε τα τουρκικά φυλλάκια επί του όρους του Πενταδακτύλου να έχουν επισημάνει τις θέσεις τους και να έχουν αναπτύξει πλαίσια συνεργασίας μετά της αεροπορίας.

Ταυτόχρονα άρχισε ένας σφοδρός, ανηλεής και συνεχής βομβαρδισμός του στρατοπέδου της ΕΛΔΥΚ, του εθνικού αερολιμένα της Λευκωσίας, του στρατηγείου της Εθνικής Φρουράς και άλλων στρατιωτικών στόχων, όπως αποθηκών πυρομαχικών, στρατοπέδων, θέσεων μονάδων κ.λπ.

Παράλληλα άρχισε και η ρίψη αλεξιπτωτιστών στον τουρκοκυπριακό {Τ/Κ} θύλακα Λευκωσίας – Αγύρτας στην περιοχή του χωριού Κιόνελλι.

Παρά την περιγραφόμενη κατάσταση δραστηριότητας των τουρκικών δυνάμεων, από πλευράς της ελληνικής ηγεσίας ουδεμία διαταγή εξόδου από τα στρατόπεδα και έναρξης εκτέλεσης πυρών είχε εκδοθεί.

Μετά την παγίωση της εχθρικής κατάστασης διατάχθηκαν βεβιασμένες και αψυχολόγητες ενέργειες, όπως η εσπευσμένη κίνηση ενεργών μονάδων προς την ακτή απόβασης των τουρκικών δυνάμεων, χωρίς καμία αεροπορική κάλυψη και προστασία, η έξοδος όλων των μονάδων από τα στρατόπεδα και η μετάβασή τους στους χώρους διασποράς των επιχειρησιακών σχεδίων, η γενική επιστράτευση, με την εντολή κάθε έφεδρος να παρουσιάζεται στην πλησιέστερη του τόπου διαμονής του μονάδα και η αποδέσμευση των όπλων και η έναρξη εκτέλεσης πυρών.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, παρά τον σφοδρό βομβαρδισμό, συνεχίστηκαν οι ενέργειες συγκρότησης των επιστρατευομένων μονάδων με αρκετές δυσκολίες οργάνωσής τους, όπως η έγκαιρη παρουσίαση των

διοικητών, οι οποίοι υπηρετούσαν ως επιτελείς στο ΓΕΕΦ, τις Ανώτερες Διοικήσεις ή τα Συγκροτήματα.

Για τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων αποφασίστηκε, κατά προτεραιότητα, τη νύκτα 20/21 Ιουλίου η ενέργεια των μονάδων για την κατάληψη και εκκαθάριση των Τ/Κ θυλάκων και όχι για την αντιμετώπιση της κύριας και άμεσης απειλής, ήτοι της εξάλειψης του τουρκικού προγεφυρώματος.

Για την εξάλειψη κι αντιμετώπιση της απειλής δεν ενήργησαν ενεργές μονάδες ή οπωσδήποτε η ΕΛΔΥΚ, η οποία ήταν η πλέον αξιόμαχη και βασική μονάδα αντεπίθεσης, αλλά από λανθασμένη στρατιωτική εκτίμηση, σταδιακά και μεμονωμένα τμήματα από τις επιστρατευόμενες μονάδες και μάλιστα ασυντόνιστα και βεβιασμένα, χωρίς να έχουν προηγηθεί αναγνωρίσεις και λοιπές προβλεπόμενες ενέργειες προετοιμασίας μάχης.

Οι δοθείσες διαταγές για τις νυκτερινές επιθετικές ενέργειες δεν ήταν πλήρεις και σαφείς. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι Μονάδες Καταδρομών δεν γνώριζαν από ποιες μονάδες Πεζικού είχε σχεδιασθεί να αντικατασταθούν. Τελικά δεν αντικαταστάθηκαν.

Σε όλο το τριήμερο οι κινήσεις και οι αποφάσεις χαρακτηρίζονταν από έλλειψη πληροφοριών και συντονισμένων ενεργειών διοίκησης και τμημάτων. Η έλλειψη αυτών συνετέλεσε και στα δυσμενέστερα αποτελέσματα κατά την άφιξη τη νύκτα 21/22 Ιουλίου στη Λευκωσία της Α΄ Μοίρας Καταδρομών.

Με την κήρυξη της εκεχειρίας, 1600 Ω της 22/07/1974, και το πέρας των επιχειρήσεων του “ΑΤΤΙΛΑΣ Ι” οι τουρκικές δυνάμεις εισβολής επέτυχαν να καταλάβουν το 3% του κυπριακού εδάφους. Η σημαντικότερη επιτυχία τους ήταν η κατάληψη της πόλης της Κερύνειας και η σύνδεση του προγεφυρώματος με τον τουρκικό θύλακα της Λευκωσίας.

Γενικά, κατά την περίοδο αυτή των επιχειρήσεων, 20-22 Ιουλίου 1974, επικράτησε και αντιμετωπίστηκε μια συγκεχυμένη και απaráδεκτη κατάσταση, της οποίας τα προσωπικά συμπεράσματα και εκτιμήσεις μπορούν να συνοψισθούν, όπως παρακάτω:

- Η αποφυγή της χρησιμοποίησης και εκμετάλλευσης των πληροφοριών περί των προετοιμασιών της τουρκικής δύναμης για απόβαση.

- Η επιτυχία της απόβασης δεν στηρίχθηκε στην ικανοποίηση των προϋποθέσεων, αλλά στα σοβαρά λάθη της ηγεσίας της Εθνικής Φρουράς της Κύπρου.

- Η έλλειψη στρατιωτικής εκτίμησης πληροφοριών και η αδυναμία έγκαιρων, πλήρων και σαφών προς τα διάφορα κλιμάκια της διοίκησης.

- Η μεγάλη και αδικαιολόγητη καθυστέρηση της διοίκησης στην αντιμετώπιση της εχθρικής εισβολής από αέρος και θαλάσσης. Αργοπορημένη η έκδοση διαταγής εφαρμογής των σχεδίων και αποδέσμευσης των πυροβόλων και αντιαεροπορικών όπλων.

- Η μη έγκαιρη πραγματοποίηση της επιστράτευσης και η διασπορά των μονάδων στους χώρους της επιχειρησιακής τους αποστολής. Σύγχυση και σπασμωδικές κινήσεις επικράτησαν στην εφαρμογή των σχεδίων, την οργάνωση, συγκρότηση και διάθεση των επιστρατευμένων μονάδων.

- Η εγκληματική μετακίνηση σε φάλαγγες και στο κανονικό δρομολόγιο της περιοχής, χωρίς ουδεμία αντιαεροπορική κάλυψη και προστασία των μονάδων. Η κίνηση έγινε κατά τη διάρκεια της ημέρας, με συνέπεια οι περισσότερες να αποδεκατιστούν από την τουρκική αεροπορία.

- Δεν αντιμετωπίστηκε κατά προτεραιότητα, όπως προβλέπονταν από τα σχέδια, το τουρκικό προγεφύρωμα. Δεν υπήρξε επικέντρωση της κύριας προσπάθειας στην εξάλειψη του προγεφυρώματος. Τη νύκτα 20/21 Ιουλίου δεν πραγματοποιήθηκε συνδυασμένη, ισχυρή και αποφασιστική αντεπίθεση για την εξάλειψή του. Η ΕΛΔΥΚ δεν αξιοποιήθηκε, σύμφωνα με τα σχέδια αμύνης της νήσου για την εξάλειψη του προγεφυρώματος.

- Η μη χρησιμοποίηση των τμημάτων Καταδρομών και Γεθωρακισμένων σύμφωνα με τις δυνατότητες τους. Η μη πρόβλεψη αντικατάστασης των μονάδων καταδρομών μετά την κατάληψη των αντικειμενικών τους σκοπών.

- Η πανσπερμία των όπλων και των ασύρματων μέσων επικοινωνίας δυσκόλεψαν την τεχνική υποστήριξη των μονάδων και τον α-

νεφοδιασμό τους σε πυρομαχικά. Οι περισσότεροι από τους εφέδρους δεν γνώριζαν τη λειτουργία και τη χρήση τους.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΕΧΕΙΡΙΑΣ

{από 23 Ιουλίου με 13 Αυγούστου 1974}

Η εκεχειρία της 22 Ιουλίου έδωσε τη δυνατότητα να αποβιβασθεί και το δεύτερο κύμα των αποβατικών δυνάμεων, με συνέπεια οι δυνάμεις εισβολής να αποκτήσουν σημαντική αριθμητική υπεροχή τόσο σε προσωπικό όσο και σε όπλα και άρματα μάχης.

Κατά τη διάρκεια της εκεχειρίας, οι δυνάμεις της εισβολής δεν σταμάτησαν τις συνεχείς επιθετικές ενέργειες για τη διεύρυνση του προγεφυρώματος, την ολοκλήρωση κατάληψης των περιοχών Κερύνειας, Λαπήθου, Καραβά, Πενταδακτύλου και την προώθηση της διάταξής τους με την κατάληψη τακτικών εδαφών.

Από την πλευρά της Εθνικής Φρουράς συγκροτήθηκε ο Δυτικός Τομέας Λευκωσίας, στον οποίο διατέθηκε μεγάλος αριθμός μονάδων με πλημμελή οργάνωση και συγκρότηση, ανεπαρκή μέσα επικοινωνιών, ελλιπή οπλισμό και προκαθορισμένη αποστολή. Η άμεση χρησιμοποίηση αυτών, χωρίς να έχουν προηγηθεί οι απαραίτητες αναγνωρίσεις και εκτίμηση τακτικής κατάστασης, είχε ως αποτέλεσμα αφενός μεν τη μείωση της μαχητικής τους ικανότητας, αφετέρου δε την αύξηση των τάσεων λιποταξίας του προσωπικού τους. Είναι πρωτοφανές, ότι μονάδες αυτοδιαλύθηκαν προ της επαφής τους με τις τουρκικές δυνάμεις.

Η δέσμευση των πυρών των όπλων καμπύλης τροχιάς, πυροβόλων και όλμων, αποστέρησε τις δυνάμεις του Συγκροτήματος από την απαραίτητη υποστήριξη, με συνέπεια η προβαλλόμενη αντίσταση να είναι λίαν περιορισμένη έως αδύνατη.

Χαρακτηριστική είναι έλλειψη εκτίμησης πληροφοριών μάχης από τα προϊστάμενα κλιμάκια, η τεχνική και υγειονομική υποστήριξη των εν επαφή τμημάτων, ως επίσης και η δυσκολία του ανεφοδιασμού τους σε πυρομαχικά.

Η μη διάθεση οχημάτων στις μονάδες Πεζικού είχε ως συνέπεια ένα μεγάλο μέρος από τον βαρύ τους οπλισμό να εγκαταλειφθεί στο πεδίο της μάχης.

Γενικά, την εκχειρία και τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός τηρούσαν μόνο οι δυνάμεις της Εθνικής Φρουράς, ενώ αντίθετα οι τουρκικές δυνάμεις συνέχισαν την προέλασή τους και σταμάτησαν μόνον οι πτήσεις των τουρκικών αεροπλάνων και οι από αέρος βομβαρδισμοί.

ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ {ΑΤΤΙΛΑΣ ΙΙ}

{περίοδος από 14 με 16 Αυγούστου 1974}

Το ναυάγιο των διπλωματικών διαπραγματεύσεων στη Γενεύη σήμανε την έναρξη του Β΄ γύρου των επιχειρήσεων του τουρκικών δυνάμεων εισβολής, με κύριο αντικειμενικό σκοπό στον Δυτικό Τομέα Λευκωσίας την κατάληψη της περιοχής Μόρφου και τη συνένωση μετά του τουρκικού θύλακα Λεύκας – Λιμνίτη.

Κατά την πρώτη ημέρα, ήτοι 14 Αυγούστου, οι τουρκικές δυνάμεις περιορίστηκαν σε συνεχή και σφοδρό βομβαρδισμό των θέσεων των τμημάτων της Εθνικής Φρουράς, χωρίς να εκδηλώσουν σοβαρές επιθετικές ενέργειες.

Τις συντονισμένες και εφ' ολοκλήρου του μετώπου επιθετικές ενέργειες άρχισαν την επομένη, 15 Αυγούστου, των οποίων προηγήθηκε σφοδρός βομβαρδισμός και προπαρασκευή πυρών όπλων καμπύλης τροχιάς.

Οι μονάδες της Εθνικής Φρουράς διατήρησαν τις αμυντικές τους θέσεις. Είναι χαρακτηριστική και αξιομνημόνευτη η σκληρή και επιτυχής μοναδική αρματομαχία στην περιοχή Σκυλλούρας των δύο αρμάτων, των καταληφθέντων, M47 και TOMΠ M113, μετά τουρκικών δυνάμεων αρμάτων. Η επιτυχία όμως αυτή δεν στάθηκε αρκετή να ανακόψει την προέλαση των υπέρτερων σε προσωπικό και μέσα εχθρικών δυνάμεων εισβολής.

Τη νύκτα 15/16 Αυγούστου, αλλά και κατά τη διάρκεια της ημέρας, οι μονάδες της Εθνικής Φρουράς συμπτύχθηκαν και εγκαταστάθη-

καν στην τελική τοποθεσία αμύνης τους, αυτή της περιοχής Ευρύχου. Τόσον στη διατήρηση των αμυντικών τους θέσεων, όσον και στη σύμπτυξη, κατά τη διάρκεια της ημέρας, αποφασιστική συμβολή είχαν ο όγκος και η ευστοχία των πυρών πυροβολικού των μονάδων της.

Από τις πολεμικές επιχειρήσεις των ημερών αυτών διαπιστώθηκαν ότι:

- Οι τουρκικές δυνάμεις στήριξαν την επιτυχία τους στη μεγάλη αριθμητική υπεροχή των δυνάμεων τους, στα πολλά και σύγχρονα μέσα πυρός, στη διάθεση ικανού αριθμού αρμάτων και στην απόλυτη αεροπορική κυριαρχία. Όμως, δεν επέτυχαν την αναμενόμενη συνεργασία των δυνάμεών τους ελιγμού, σε ουδεμία νυκτερινή ενέργεια προέβησαν και δεν έκαμαν εκμετάλλευση των επιτυχιών τους.

- Η διάθεση, η παρουσία και η χρησιμοποίηση στο πεδίο της μάχης αρμάτων και τεθωρακισμένων οχημάτων είχαν τεράστια δυσμενή ψυχολογική επίδραση επί του ηθικού των μαχομένων πεζοπόρων τμημάτων και αποτέλεσαν τον βασικό και κύριο παράγοντα των λιποταξιών και της αυτοδιάλυσης αρκετών μονάδων.

- Οι μονάδες της Εθνικής Φρουράς πολέμησαν και διατήρησαν τις θέσεις τους υπό την ασφυκτική πίεση του χρόνου για την πραγματοποίηση της σύμπτυξής τους, χωρίς αναγνώριση και οργάνωση των ενδιάμεσης και τελικής τοποθεσιών. Η σύμπτυξη, κατά την διάρκεια, της ημέρας, έγινε με την υποστήριξη των πυρών πυροβολικού.

Τελικά, η συμφωνία κατάπαυσης του πυρός της 1800 Ω της 16ης Αυγούστου 1974 βρήκε τις τουρκικές δυνάμεις εισβολής να κατέχουν το 38% του εδάφους της Κύπρου, το οποίο διατηρούν στην κατοχή τους μέχρι σήμερα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η δυσμενής εξέλιξη των πολεμικών επιχειρήσεων οφείλεται, κυρίως, στη χρησιμοποίηση των μονάδων της Εθνικής Φρουράς για την επιβολή του πραξικοπήματος, στην επιτυχία της απόβασης των τουρκικών δυνάμεων εισβολής, στην εγκληματική καθυστέρηση της επιστράτευσης και στην απερίσκεπτη μετακίνηση των μονάδων της Εθνικής Φρουράς

κατά τη διάρκεια της ημέρας και επί του κυρίου δρομολογίου χωρίς αντιαεροπορική κάλυψη και προστασία.

Ομοίως, στη μη εκτέλεση συνδυασμένης, έγκαιρης και αποφασιστικής αντεπίθεσης εξάλειψης του τουρκικού προγεφυρώματος κατά την πρώτη νύκτα 20/21 Ιουλίου.

Η επέκταση του προγεφυρώματος και η κατάληψη του 38% του εδάφους της Κύπρου μετά την 22 Ιουλίου έγινε, δεδομένου ότι οι τουρκικές δυνάμεις δεν τηρούσαν τη συμφωνία της εκχειρίας.

Μετά τη δεύτερη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός, της 16 Αυγούστου, η οποία σήμανε ουσιαστικά και το τέλος των πολεμικών επιχειρήσεων, οι μονάδες της Εθνικής Φρουράς αναδιατάχθηκαν, εγκαταστάθηκαν σε πρόχειρα στρατόπεδα και αμέσως επιδόθηκαν σε ενέργειες, δραστηριότητες και εργασίες αναδιοργάνωσης, αποκατάστασης των οργανικών δεσμών τους, συμπλήρωσης του οπλισμού και ανάκτησης του ηθικού τους.

Παρά του ότι το άφρον και προδοτικό πραξικόπημα επέδρασε δυσμενέστατα στην ενότητα, την ψυχολογία και στην εφαρμογή της αμυντικής θωράκισης της Κύπρου, έχουμε και υποστηρίζουμε τη γνώμη, ότι η εισβολή των τουρκικών δυνάμεων κατοχής μπορούσε να αντιμετωπισθεί με επιτυχία, εάν τις υπεύθυνες διοικήσεις σε Ελλάδα και Κύπρο, διέκρινε η πρωτοβουλία, η τόλμη και η αποφασιστικότητα, δηλαδή διέθεταν τις απαραίτητες ιδιότητες ενός ηγέτη.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Οι κύριοι παράγοντες της αποτυχίας απόκρουσης της τουρκικής εισβολής πρέπει να αναζητηθούν τόσο στην έλλειψη ενότητας και τη δημιουργία κλίματος διχόνοιας στο εσωτερικό της νήσου, όσον και στην υποτίμηση των κινδύνων, οι οποίοι προέρχονταν από την εγγυήτρια δύναμη, την Τουρκία.

Ομοίως, η αχρείαστη και αδικαιολόγητη οργάνωση, σύσταση και δραστηριοποίηση παράνομων ενόπλων ομάδων, όπως της Ε.Ο.Κ.Α. Β', οι οποίες αποσταθεροποίησαν την εσωτερική έννομη τάξη της νήσου, και

η ίδρυση και διατήρηση διαφορετικών στρατών, ήτοι Εθνικής Φρουράς, Κυπριακού Στρατού, Εφεδρικού Σώματος κ.λπ.

Το δίδυμο έγκλημα του 1974, ήτοι το προδοτικό πραξικόπημα και η τουρκική εισβολή, έχει προκαλέσει ανεπούλωτες πληγές στον Ελληνικό και Κυπριακό Ελληνισμό, οι οποίες είναι ανοικτές μέχρι σήμερα. Τα γεγονότα της τραγικής εκείνης περιόδου του καλοκαιριού του 1974 παραμένουν ζωντανά στη μνήμη μας και οι συνέπειες της εισβολής οδυνηρές.

Είναι καιρός, μετά από σαράντα έξι χρόνια, να απαλλαγούν οι Έλληνες αξιωματικοί από τη σκόπιμη μομφή της προδοσίας και ότι κατά τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων απόκρουσης της τουρκικής εισβολής δεν επέδειξαν θάρρος, τόλμη και αποφασιστικότητα.

Αντίθετα με τα πενιχρά και πεπαλαιωμένα όπλα και μέσα, τη μικρή δύναμη και το περιορισμένης εκπαίδευσης προσωπικό της εφεδρείας, τα οποία διέθεταν, βάδισαν και αντιστάθηκαν με αυταπάρηση στην οδό της αυτοθυσίας “τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι”. Πολέμησαν ηρωικά σε ένα άνισο, επικό και απελπισμένο αγώνα, χωρίς καμία βοήθεια, αρωγή, συνδρομή και υποστήριξη και αρκετοί πότισαν με το αίμα τους και όλοι με τον ιδρώτα τους την Κυπριακή Γη.

Όλοι τους πήγαν εκεί που τους έστειλε η Πατρίδα τους και τήρησαν τον στρατιωτικό τους όρκο “...μέχρι της τελευταίας ρανίδας του αίματος...”. Έπραξαν απλά το καθήκον τους και όμως σκοτώθηκαν ή πληγώθηκαν δυο φορές, μια εκεί στις πολεμικές επιχειρήσεις και μια εδώ στην Πατρίδα τους, από την πολιτική σκοπιμότητα κάποιων άλλων εποχών.

Δεν πρέπει όμως να ξεχνούμε τη θυσία και την προσφορά τους, ούτε την θλιβερή αδικία, η οποία παραμένει μέχρι σήμερα.

Θεσσαλονίκη, Ιούλιος 2020